

Asia: VN/33301/2025

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan avointen korkeakouluopintojen aikaista työttömyysturvaoikeutta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleiset kommentit

Esityksessä työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä. Työnhakijan ei tarvitsisi ilmoittaa kyseisistä opinnoistaan työvoimaviranomaiselle eikä työvoimaviranomainen tai KEHA-keskus tekisi kyseisiin opintoihin liittyvää selvitystyötä työnhakijan hakiessa työttömyysetuutta.

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut (myöhemmin YKA) kannattaa esitystä ja pitää sitä tervetulleena helpotuksena vaikeaan työmarkkinatilanteeseen. Vuosien saatossa liitto on saanut lukuisia yhteydenottoja avoimen opintojen suorittamisesta työttömyysturvalla, mikä kuvastaa opintojen vetovoimaisuutta asiantuntija- ja esihenkilötyötä tekevien parissa.

Liitto ei näe esteitä uudistukselle: avointen opintojen suorittaminen ei estä työn vastaanottamista, muutoksen vaikutukset työttömyysturvamenoihin on arvioitu vähäisiksi ja toisaalta opiskelulla on merkittäviä positiivisia vaikutuksia paitsi työttömän työllistymiseen niin myös hänen hyvinvoinnilleen ja urasuunnittelulle. Työllisyyspalvelut ovat myös pahasti ruuhkautuneet, joten YKA tervehtii ilolla toimia, joilla puretaan työllisyyspalveluiden hallinnollista työmäärää.

Vaikka YKA kannattaa esitystä, pitää se valitettavana, ettei esitys huomioi erillisopintoja. Erillisopinnot ovat avoimen opetuksen tavoin maksullisia tutkintokoulutuksen osia, jotka on pääasiassa kohdistettu jatkuville oppijoille. Opintoja suoritetaan erityisesti ammatillisen osaamisen ja pätevyyden kerryttämiseksi.

Esitetty muutos tuo tarpeellisen helpotuksen työttömien opiskelumahdollisuuksiin ja YKA katsookin, että lähitulevaisuudessa säätelyä tulisi entisestään vapauttaa: työttömällä tulisi olla rajaton oikeus opintojen suorittamiseen työnhakuvelvoitteen mahdollistamissa rajoissa. Työelämä vaatii jo työntekijöiltä samanaikaista työskentelyä ja itsensä kehittämistä, minkä vuoksi on nurinkurista, että opiskelu työttömänä nähdään hidastavan töihin hakeutumista. Päinvastoin opiskelu tukee työttömän osaamisen ylläpitoa, tuo motivaatiota ja rytmiä arkeen.

2. Huomionne työttömyysturvalain muutoksista

-

3. Huomionne työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muutoksista

-

4. Huomionne esityksen vaikutuksista ja vaikutusarvioista

-

Yksi esityksen vaikutusarvion keskeisistä epävarmuuksista liittyy hallituksen puoliväliriihessä 2025 tekemään linjaukseen, jossa tutkinnon suorittaminen avoimilla korkeakouluopinnoilla tullaan myöhemmin mahdollistamaan. Tällä hetkellä avoimen väylän kautta siirtyy vuosittain tutkinto-opiskelijaksi noin 6 000 opiskelijaa. Määrä on nykyisin melko vähäinen, mikä rajoittaa mahdollista riskiä opintoetuksien korvautumisesta työttömyysetuudella.

5. Miten arvioitte tutkinnon suorittamista koskevan esityksen ja työttömien avoimen opiskelun helpottamisen yhteisvaikutuksia? Pidättekö todennäköisenä, että avointen korkeakouluopintojen kautta tutkinnon suorittavien osuus tulee kasvamaan merkittävästi verrattuna nykyisen avoimen väylän volyyymiin?

-

Hallitus nosti keväällä 2024 avoimen korkeakouluopetuksen enimmäismaksuja 15 eurosta 45 euroon yhtä opintopistettä kohden. Toistaiseksi maksuja on korotettu maltillisesti.

6. Miten arvioitte, että tutkinnon suoritusoikeus avoimien korkeakouluopintojen kautta muuttaisi opintomaksuja

-

Rajoo Ainomaija
Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry